

Pismo to wychodzi we Środę i w Sobotę, kosztuje 15 czeskich na kwartał, porto frei. Dostawać go można na każdej stacyj pocztowej, gdzie należy złożyć sumę na kwartał wyraźnie oznaczoną.

Bracia!

Zbliża się czas w którym mamy obierać Deputowanych dla dobra i szczęścia naszego. Przez te kilka miesięcy już nam się więcéj oczy otworzyły, i poznaliśmy co to jest Zgromadzenie Narodowe, o czem tam radzą, gdzie, co, i kto sprawiedliwiej popierał sprawy narodu. Wiemy co się już stało, lecz nie wiemy, co dalej nastąpi trzeba więc za wczasu o sobie radzić. „bo kto się na kogo spuści tego Pan Bóg opuści!“

Mamy głowy na karku, nieéjmy i rozum;— bąbźmy ostróźnemi i rozsądnemi, aby się nie sparzyć, bo już późno dmuchać gdy ciężki ból dokucza.— Pamiętajmy że obierając Deputowanych, oddajemy w ich ręce naszą mowę, nasz kawał ziemi, majątek, zdrowie, życie, w ich ręce oddajemy nasze żony, dzieci, oddajemy cały naród, oddajemy najdroższą nam religią świętą— W ich ręce oddajemy nasze szczęście lub nieszczęście, nie tylko doczesne jak i wieczne.— Obieranie więc Deputowanych jest wielką i ważną rzeczą dla nas i następnych pokoleń. Mamy wolną wolą, którą tłómaczy nasz język. Znamy się i rozumiemy jako najprzedniejsze istoty Boskie. Znamy w naszych i sąsiednich wioskach i miastach Mężów godnych zaufania całego narodu, którzy, wiedzą, czynią i czynją to co Bogu i co ludziom się należy.— Łączmy się zgromadzajmy, radźmy, i dowiadujmy jedni od drugich o takich osobach którzy są stałego charakteru którzy znają i pojmują co to jest Bóg i człowiek. co jest kraj i religia, a dopiero możemy rachować na przyszłe szczęście i wolność.— Jak teraz sobie pościelemy tak potem spać będziemy.—

Bytom d. 27 Grudn. Z krwawem sercem czytelnikom donosić musimy, że ukochany proboszcz nasz X. Szafranek, suspendowanym został za powtarzaniem zaskarżeniem swoich nieprzyjaciół u Najjaśniejszego Xięcia Biskupa. Uciechą z innej strony każdego dobrze myślącego napełnić musi o-

we przywiązanie, które wnet wszyscy członkowie parafii Bytomsiéj X. Szafrankowi pokazali; albowiem zasługuje on za poświęcenie swoje za sprawę ludu, za cierpienia które ponosił z miłości dla dobra ludzkiego, nawiekszą wdzięczność naszą i przywieszanie, wypełniamy mu tylko powinność naszą X. Szafranek trzymał na sejm Berlińskim zawsze stronę ludu, za co od innych, którym się to niepodobało, został oczernionem, fałszywie oskarżonym i ostatecznie ukaranym. Naszą teraz powinnością, otworzyć oczy przełożonem jego, pokazać jego niewinność i tak, jeżeli można, uwolnić go jak najprędzej od kary, którą cierpi niewinnie. Tak to myślał i lud nasz. Nie trzeba było wzywania, podburzycieli (ulubiany wyraz arystokracji), sam lud zgromadzał się, rozmawiano częściowo i grożono, a podburzyciele tak znienawidzeni, do pokoju, do roztropności przymawiać musieli. We środę w dzień odjazdu X. Szafranka do Wrocławia na rekolekeya zebrał się obywatela tutajsi licznie w strzelnicy i umowili adres do Najjaśniejszego Xięcia Biskupa w którym o niewinności proboszcza swego zapewnijają i o ukrocenie naznaczonej kary uniżenie proszą. Deputacya która czempredzej wyjeżdża do Wrocławia oddaje adres mniemany. Żeby zaś nie opuścić, naznaczono także solenne odprawić nabożeństwo, w którym łaskę Boską upraszać będą o czempredsze uniewinnienie proboszcza swego i powrót jego do parafii, układajmy ufność w Bogu, że on sprawiedliwego nieopuści.

Dalszy Ciąg konstytucyi.

Rozdział V.

O ministrach.

Art. 79. Żadna z obu Izbie może stanowić uchwały, jeżeli większość jej członków jest nieobecna.

Każda Izba stanowi uchwały swoje we-

dług bezwzględnej większości głosów, zastrzegając sobie wyjątki oznaczyć się mające przez regulamin porządkowy wyborów.

Art. 80. Każda Izba ma prawo odzywania się do króla w addressach. Nikt nie może osobście do obu izb albo do jednej z nich podawać prośb lub podań.

Każda Izba może pisma do niej wystosowane przekazać ministrom i od nich domagać się usprawiedliwień na podane użalania się.

Art. 81. Każda Izba ma wolność dla własnej informacyi mianować kommisye do wytłomaczenia faktów.

Art. 82. Członkowie obu Izb są reprezentantami całego ludu. Głosują oni według swojego upodobania i nie są wiązani żadnemi poleceniami ani instrukcyami.

Art. 83. Nie mogą być ani z powodu swojego głosowania w Izbie, ani też z powodu objawionych zdań swoich do odpowiedzialności pociągnięci.

Żaden członek Izby bez jej zezwolenia nie może być w czasie peryodu prawodawczego oddanym pod śledztwo albo aresztowanym z powodu karygodnego czynu, wyjawszy jeżeli schwytanym będzie na gorącym uczynku albo we 24 godzin po spełnieniu takowego. Podobnegoż zezwolenia potrzeba przy aresztowaniu za długi,

wszelkie postępowanie prawne przeciw któremu z członków Izb i wszelki areszt śledczy albo cywilny zawieszony jest na czas trwania sessyi jeżeli właściwa Izba wymagać tego będzie

Art. 84. Członkowie Izby Wyższej nie pobierają ani na koszt podróży ani też dyet. Członkowie Izby Niższej podbierają z kasy państwa na koszt podróży i diety według oznaczenia prawa. Zrzekać się ich nie można.

R o z d z i a ł VI.

O władzy sądowej.

Art. 85. Władza sądowa wykonywana będzie w imieniu króla przez sądy niezależne, żadnej inniej nieulegające powadze jak tylko powadze prawa.

Wyroki będą wygotowywane i spełniane w imieniu króla.

Art. 86. Sędziowie będą mianowani przez króla albo w imieniu jego na całe życie.

Mogą być urzędu swego pozbawieni, do czasu w czynnościach swoich zawieszeni albo przymusowo na inne przeniesieni miejsce, jedynie za wyrokiem sądowym na zasadach prawem przewidzianych i oznaczonych i tylko z przyczyn i według form przez prawo podanych pensjonowani.

Oznaczenie to wcale nie tyczy przeniesień spowodowanych zmianami w organizacyi sądów albo ich okręgów.

Art. 87. Sędziom nie mogą być udzielane żadne inne płatne urzędy krajowe. Wyjątki dozwolone są tylko na zasadzie uchwały.

Art. 88. Organizacya sądów oznaczoną będzie prawem.

Art. 89. Na urząd sędziowski ten tylko może być powołanym, który się do niego usposobił według przepisu prawa.

Art. 90. Sądy dla odrębnych rodzajów interesów, osobiście sądy handlowe i rękodzielne, powinny być na drodze ustawodawstwa po takowych zaprowadzone miejscach, gdzie tego potrzeba wymaga. Organizacya i zależność sądów handlowych rękodzielnych i wojskowych, postępowanie przy takowych, mianowanie ich członków, szczególne stosunki ostatnich i trwanie ich urzędowania, osobnem oznaczone będą prawem.

Art. 91. Istniejące jeszcze obie najwyższe Izby sądowe razem połączone zostaną.

Art. 92. Czynności przed rozpoznawczym sądem w sprawach cywilnych i karnych mają być jawne. Jawność może być jednak usuniętą przez zawyrokowanie jawnie ogłosić się mające, jeżeli takowe zagraża porządkowi albo dobremu obyczajom.

Również i w sprawach cywilnych jawność może być ograniczoną prawami.

Art. 93. Przy zbrodniach ciężkie kary pociągające za sobą, przy wszystkich politycznych zbrodniach i przy przestępstwach druku następuje orzeczenie winy oskarżonego przez przysięgłych. Utworzenie sądu przysięgłych urządzone będzie prawem.

Art. 94. Właściwość sądów i władz administracyjnych, prawem oznaczoną będzie. Zajścia o właściwość między władzami sądowymi i administracyjnymi rozstrzyga Izba sądowa prawem określona.

Art. 95. Nie potrzeba żadnego poprzedniego przyzwolenia władz, aby publicznych urzędników cywilnych i wojskowych z powodu

naruszenia praw przez przekroczenie ich obowiązków urzędowych sądowo ścigać.

R o z d z i a ł VII.

O urzędnikach państwa.

Art. 96. Szczególne stosunki prawne urzędników państwa nienależących do stanu sędziowskiego, licząc w to prokuratorów państwa, osobnym określone mają być prawem, które nieograniczając bezpotrzebnie rządu w wyborze organów wykonawczych, zapewnia odpowiednią opiekę urzędnikom krajowym przeciw dowolnemu pozbawianiu ich posad i dochodów.

Art. 97. Żądania urzędników krajowych na etacie zamieszczonych mają być przed ogłoszeniem konstytucyjnego aktu, szczególnie uwzględnione w prawie o urzędnikach traktującym.

R o z d z i a ł VIII.

O zarządzie finansowym.

Art. 98. Wszystkie dochody i wydatki państwa muszą na każdy rok naprzód być zaprojektowane i na budżet listy cywilnej umieszczone:

Takowa będzie rocznie prawem oznaczona.

Art. 99. Podatki i opłaty do kasy państwa mogą być takie tylko ściągane, które na etacie budżetu krajowego są zamieszczone, albo osobnymi prawami nakazane.

Art. 100. We względzie podatków nie mogą mieć miejsca żadne pierwszeństwa. Istniejące ustawodawstwo podatkowe będzie pod roztrząsanie poddane i wszelkie w tej mierze pierwszeństwo zniesione.

Art. 101. Należitości mogą być pobierane przez urzędników państwa albo gminnych jedynie na zasadzie prawa.

Art. 102. Przyjęcie pożyczek do kasy państwa może dziać się jedynie na zasadzie prawa. Toż samo ma się rozumieć o przyjęciu gwarancyi za ciężary krajowe.

Art. 103. Aby przekroczyć etat, potrzeba na to potwierdzenia późniejszego Izby. Obrachunki budżetu będą przez Izbę wyższą obrachunkową sprawdzane i ustalane. Ogólny rachunek nad budżetem każdego roku wraz z przejrzeniem długów krajowych, będzie przedłożone Izbie przez naj-

wyższą Izbę obrachunkową dla uwolnienia rządu od ciężarów.

Osobne prawo określi urządzenie i czynności najwyższej Izby obrachunkowej,
(D. n.)

Berlin. Wszystko o nowych wyborach myśli. Zawiązały się dwa komitety dla wyborów, jeden ministeryalny drugi przeciwny ministróm, czyli demokratyczny. Berlińczycy pierwsijszych deputowanych i do pierwszej i do drugiej izby chcą o-bierać. Zawiązało się w Berlinie także towarzystwo, które z całego kraju dobrowolne składki zbierać będzie dla utrzymania takich deputowanych w izbie pierwszej, którzyby dla braku pieniędzy przez czas sejmowania w Berlinie żyć nie mogli. Jest to zamiar bardzo chwalebny, więcej bowiem znajduje się mężów bezstronnych i przyja-cieli ludu między ubogimi, aniżeli między bogatymi, pierwsi zaś bez podobnej pomocy w Berlinie się obywać nie mogąc dziękowacby musieli za wybory na nich przypadające

Węgry. Walka się toczy ciągle. Przecież dla braku wiadomości pewnych o wypadkach wojennych nie pewnego powiedzieć nie można. Tyle domiesień z gazet powziąć można, że wojska austrijackie aż dotąd przewagę biorą nad Madziarami, Madziarzy zbierają się co raz więcej do środka Węgier. Miasto Raab już wzięto, a forteca Komorn upadnie przez zdradę węgierskiego pułkownika Maitheni, który wołą swoją poddania się Windiszgrecowi już oznaczył. Wiadomość że Madziary miejscowo dobrze się bili, że jeszcze aż dotąd nie utracili nadziei oswobodzenia się od nieprzyjaciela, mając armią, jeżeli uwierzyć można gazerie nadodrzańskiej, 160000 regularnego żołnierza liczącą, potwierdzamy. Polacy od początku sprzyjali Madziarom, i uformował się w Peszcie legion polski, o czem gazeta tarnowska donosi.

Rzym 7. Grudnia. Wyprawiona do Papieża deputacya od Izby prawodawczych, nie została przez granicę wpuszczoną, i już jak mówią, wróciła do Rzymu. Na wniosek Mamianiego postanowiono ufortyfikować port Civita-Vecchia i wysłać tam część wojska bez której obejść się można w stolicy. Eskadra francuska wypłynęła jak się zdaje ku Gaeta. W Ankonie lud zebrał się 1 b.m. na demonstracyą wśród okrzyków: „niech żyje Rzeczpospolita!”, w skutku której zaprowadzono tam Rząd tymczasowy.
(Gaz. Szląsk.).

Polemiki wszczynać nie chcemy, ani też tego co raz napiszemy, nie odwołujemy. ze względu jednak na uczucie wdzięczności dla P. Kosickiego za protekcję naszej narodowości, umieszczamy co następuje:

„W Nro. 55 Dziennika znajduje się pismo z Wielkopolanina, w którym jest mowa o narodowości polskiej. Autor chce pokazać, co się rozumie przez słowa: Narodowość i naród, i przytem utrzymuje, iż do narodowości polskiej należy 1, wyznanie religii rzymsko katolickiej, 2, mieszkanie w ziemi polskiej, i 3, mówienie języka polskiego.

1. Religia wcale nienależy do narodowości przeto też nie do narodowości narodu polskiego. Owszem jest wiele Polaków, którzy częścią są wyznawce grecko-katolickiej religii, częścią Luteranie albo reformowani, i którzy mimo tego są prawdziwi Polacy, nawet i najprzedniejsi patrioty ojczyzny polskiej. Z przeciwniej strony Włochy, Hiszpańczycy i nader wielka część Niemców są rzymsko-katolicy: ale dla tego przecię nie są Polacy. Religia przeto wcale nie należy do narodowości i kto chce pisać o narodowości, niech nie mówi o religii. (?)

2. Też mieszkanie w ziemi polskiej niepotrzebnie należy do narodowości polskiej, inaczey cała emigracya polska w Francyi już nie miałyby prawa się nazywać Polakami, co więc prawie każdy emigrant pretenduje.

3. Język zaś jest bez wątpienia główny znak narodowości, i gdy więc język polski jest rodowitym językiem ludu naszego Górnio-Szląskiego, tenże lud tym względem się tylko do Polaków, a nie do Niemców zachować może i przeto też zupełnem prawem żądać, żeby przełożeni i urzędnicy z nim popolsku mówili i działali, a nie po niemiecku.

Z tego wszystkiego też pochodzi, że Górnio-Szląskom nie pozwolono jako Dziennik też powiedział, się odtąd już nienazywać Prusakami, lecz tylko Polakami; albowiem chociaż względem narodowości t. j. języka są Polacy, przecię też są i zostają Prusacy, ponieważ są obywatele kraju pruskiego.— Strzeżmy się więc, żebyśmy na dalej rozszczyli między dobrymi włościanami naszymi takiej konfuzji wyobrażeń najważniejszych.“

Kosicki.

Powieści gminne Szląskie. (D. c.)

O Lubszy (pow. Lubliniecki) powiadają Kiedy Kraków budowano, jeżdżno do Lubszy po piwo. Za wsią jest pagórek, na przeciw góry Grojec, kopcem zwany. Tam miał być kościół Lubszecki wystawiony, ale się drzewo tam nawiezione, każdej nocy (na połewierci mili) do Lubszy stacowało, gdzie terazni kościół stoi.

W czasie świąt podamy tu obchody w dawnych czasach o tej porze odprawiane.

Nie wiele się już w tem względzie zachowało, co jednak w zabytkach mamy, podobnieby jak powieści nasze gminne nam zbierać wypadało, ażeby to, czem się przodkowie nasi bawili, na potomne czasy w niepamięć nieposzło. Nasamprzód udzielam gry, które już na schyłku przeszłego lub na początku niniejszego wieku ustały.

W Oleśnie i w wielu innych miejscach wystawiano w gody aże do gromnic na Oltarzach szopki, Betleem zwane, jakie jeszcze dotąd w Wrocławiu w domach prywatnych wystawiają, oneż za mierną opłatą dzieciom pokazują. (D.c.n.)

Z powiatu Lublinieckiego. W pewnej wsi w górnym Szląsku żyje nauczyciel, już od swych rodziców zamożny. Żona jego otrzymała piękny posag. Posiada on w tem gminie znaczne gospodarstwo. Mieszkańcy téjże wsi utrzymują już drugi kwartał dziennika Górnio-Szląskiego. Ponieważ go wspólnie płacą i kwotę jednego talara zań do wydatków pospólnych przyrachowali, gniewa się wielce o to Pan nauczyciel, i żąda: „aby mu jeden Czeski wrócono!“

UWİADOMIENIE.

Szanownym prenumeratorom Czytelnikom Dziennika naszego przypominamy; aby raczyli się zgłosić na urzęda pocztowe z kąd Dziennik odbierają w celu złożenia 15 czeskich, za kwartał od nowego roku 1849 Ci zaś co Dziennik odbierają z Redakcyi; złożą pieniądze na kwartał przyszły u Redaktora w Bytomiu w księżym folwarku: kwartalnie 15 Czeskich miesięcznie. 5 Sgr, pojedynczy 4 fenigi. Dla Członków Klubu narodowego Bytomskiego, zniża się zapłata kwartalna tak: iż mogą Dziennik dostawać za złożeniem w Redakcyi 12 Czeskich na kwartał, lub 4 Czeskich na miesiąc.

Na C. k. pocztamtach w Krakowie i Galicyi można Dziennik prenumerować za 4 Złtp gr. 18 na czwarte czasy wraz z przysyłką.

Red. Dz. Gor. S